

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

1870. szeptember 20.

(—a.) Negyedszázados évfordulója van ma annak a világtörténeti eseménynek, hogy az egyesült Olaszország csapatai minden isteni és emberi jogot lábbal tiporva, nemzetközi szerződéseket szétéptve, bevonultak a Porta Pián át a kereszténység fővárosába, megfosztották a Szentatyát világi hatalmától, elrabolták tőle Sz. Péter örökségét.

Az európai hatalmak saját maguk bajával levén elfoglalva, nem tettek ellene semmit. Egyedül Franciaország emelte fel tiltakozó szavát, — de az ország fővárosában dúló polgárháboru miatt többet nem tehetett. Ausztria-Magyarország, Belgium, Spanyolország és a többi kath. hatalmasságok ma sem mondták ki a helyes szót, sőt magukviselésével kifejezést adták nem tetszésüknek, — de ennél tovább ők sem mentek.

Maga felséges királyunk nyílt kifejezést adott és ad érzelmeinek azzal, hogy az olasz királynak, régi szövetséges társának 17 év előtti látogatását máig sem adta vissza, — de a politikai viszonyok kényszerítő befolyása miatt többet ő sem tesz a pápa és az egyház érdekében.

A pápa pedig azóta fogoly — saját városában. Huszonöt esztendő óta a pápa — sem IX. Pius, sem XIII. Leo — nem lépte át a Vatikán küszöbét. Azt mondják az egyház ellenségei, hogy ez önkényes fogság. Próbálja meg, lépjen ki fogságából és az olasz királyságnak gondja lesz rá, hogy az egyház fejét bántalmazás, inzultus ne érje.

Ismerjük az olasz királyságnak »gyöngéd« figyelmét és gondoskodását. A kath. világ még nem felejtette el, hogy IX. Piusnak, az egyház egyik legnagyobb pápájának holttestét megdobálta a felbérelt csöcselék Róma főutcáján, az olasz kir. rendőrség assistálása mellett. Ha a halál majestásától nem rettentek vissza, az élő souverain sem lesz megkímélve a szabad-

kömvészek és forradalmárok által felbérelt tömeg lármájától.

Hivatkoznak arra is, hogy azóta a pápa hatalma nagyobb, hiveinek ragaszkodása őszintébb. Igaz, hogy mikor a »Pester Lloyd« azt jövendölte nagy kárörömmel, hogy ezentúl a pápa »einfacher Priester«, egyszerű pap lesz, akkor hamis prófétának bizonyult, — mert XIII. Leonak nagyobb a hatalma, mint bármely pápának három század óta. Az is igaz, hogy a kath. világ szeretetének, ragaszkodásának jeleivel jobban elhalmozza a mostani pápát, mint bármely elődjét. De ebben a legkevesebb része éppen az új olasz királyságnak van és ő az, aki ezen legkevésbé örül.

Végre vannak, akik a »bevezetett tény«-re hivatkoznak. Elfelejtik, hogy a bevezetett tények nem alkotnak mindig jogokat. A legnagyobb pápa VII. Gergely is számkivetésben halt meg. Az avignoni fogság 70 esztendeig tartott. Napoleon Franciaországba hurcolta a pápát, nemcsak a pápai államot foglalta el, hanem — Olaszország koronáját is fejére tette és nagy büszkén kijelentette, hogy »Isten adta nekem, jaj annak, aki érinti!«

Vajjon ezek »bevezetett tények« maradtak-e? A Caesarok, Napoleonok koronáját elfujta az idők szele. — — — Péter széke pedig ma is áll és állani fog akkor is, »midőn valamely új-zélandi utazó, a londoni hid egy törött ivével szemben széles pusztá közepén fog megállni, hogy lerajzolja Sz. Pál templomának romjait.« Állani fog, mert Isten fia mondotta: »a pokol kapui nem vesznek erőt rajta«.

Hiába akarnak korunk diplomatai kitérni a római kérdés tárgyalása elől. A lefolyt huszonöt év története mindenél jobban meggyőz bennünket arról, hogy ezt a kérdést mielőbb meg kell oldani. A megoldás módzatairól lehet tárgyalni, de hogy ennek a megoldásnak mielőbb létre kell jönnie, az nemcsak az olasz nemzet fennállásának legfőbb

érdeke, hanem egyúttal az egész kereszténységnek hő óhajta.

»Nem jogosulatlan a remény — mondja Schlauch bibornok — hogy az, aki Rómát jelölte volt ki azon helyül, ahol Péternek és utódainak széke álljon; aki azt annyi század viszontagságainak közepette fönttartotta; az teremteni fog oly politikai helyzetet, mely lehetővé teendi, hogy Péter széke Rómában maradjon, kibékülve — a nemzetközi új alakulásokkal szemben is, — az olasz nemzettel; — fenntartva egy oly európai — politikai exigentia által, mely a pápának teljes szabadsága és korlátlan függetlensége mellett, erre megtalálja az ő érdekeinek kielégítését is.«

A Porta Pia negyedszázados, szomorú évfordulóján őszintén óhajtjuk e reményük megvalósítását.

A kalocsai határozat.

— Az állami anyakönyvvezetés ügyében. —
(Tegnap táviratunk kiegészítésül a kalocsai határozatot az alábbiakban ismeretjük meg bővebben.)

Kalocsa képviselő-testülete a minap megmutatta, hogy a községben érseki rezidencia emelkedik. A képviselő-testület ugyanis egy határozatával megtiltotta saját közegeinek, hogy az állami anyakönyvvezetésre vonatkozó kinevezésüket elfogadják. A klerikális elemeknek sikerült ezt a példa nélkül álló felfogást határozattá emeltetniük, de ez a határozat csak egyszerű kijelentés marad, mert a pestmegyei alispán, aki előtt jelenleg az ügy elbírálás alatt van, bizonyára érvényt fog szerezni a törvény rendelkezéseinek.

Az esetről a következő tudósítás számol be:

Kalocsa község képviselőtestülete e hónap 16-án ülést tartott, amelyen az állami anyakönyvvezetés ügyével foglalkozott. A képviselő-testület szótöbbséggel elhatározta, hogy nem engedi meg saját közegeinek az állami anyakönyvvezetést, sőt egyenesen eltiltja őket ettől. — Az erről szóló közgyűlési határozat így szól:

Kalocsa község tiltja a kinevezett anyakönyvvezetőnek és helyetteseinek, mint autonóm községi szerveknek, a kinevezés elfogadását; midőn ekkép megvonja a személyi erőt a törvény végrehajtásától, megtagadja egyúttal a végrehajtás érdekében eddig megkívánt és ezután felmerülhetők kiadásokat is.

A határozat indokolása kiemeli, hogy a képviselőtestület nem akarja megakadályozni a

törvény végrehajtását; a miniszter hajtsa végre a törvényt, de a saját közgeivel, nem pedig a község választott tisztviselőivel és a község költségére.

Az állami anyakönyvvezetés azért állami, hogy az állam teljesítse a teendőket, az állam fizesse a közgeket és végre az állam gondoskodik mindenről, ami ennek keresztülviteléhez szükséges.

A Kalocsára kinevezett anyakönyvvezető, Arandiner György dr. óvást tett a határozat ellen és az ügyről felterjesztést intézett Beniczky Lajos pestmegyei alispánhoz. Az alispán még nem hozott érdemleges határozatot.

A czeglédi képviselőválasztás.

Czegléd város polgársága, a mai képviselő választáson Hegedüs Károlyt választotta meg képviselőjéül szakkét szótöbbséggel, a Kossuth Ferenc által ajánlott Bába Molnár Sámuellel szemben.

A választás eredményét a Hegedüs-párt rendkívüli lelkesedéssel fogadta, míg Bába Molnár pártja begöngyölt zászlókkal, szinte ugyosont el a választási helyiség elől. A mai napon tehát Magyarországnak éppen abban a városában esett a Kossuth-kultusz nagy esorba, melynek polgársága ezt a kultuszt a legkiválóbb mértékben ápolta. Czegléd város ellenzéki polgársága ma nyíltan, még az általa anynyira bálványozott Kossuth Lajos fiával, ennek határozott akaratával szemben is dokumentálta, hogy nem kell neki az a sajátságos ellenzéki-ség, mely Eötvös Károlynak és társainak csak arra való, hogy azzal a kormánynak tett és teendő szolgálataikat elleplezzék. Kossuth Ferencnek bizonyára élénken fáj ez a vereség, de egyttal okulására is szolgálhat. Megtanulhatja belőle, hogy az ország hamisítatlan ellenzéki polgárai nem helyeslik azt az utat, melyet eddig követett s hogy e polgárság csak úgy támogatja, hogy egyedül az ország jobblétére törekszik, ennek pedig első és elengedhetetlen kelléke az, hogy a mai kormányzati rendszert, mely már évtizedek óta megbénítja a nemzet anyagi és szellemi erőit, minden törvényesen megengedett módon elseperni törekedjék.

»Okos gazdálkodás.«

(dr. V.) Amire jogos kíváncsisággal régóta vártak az ország, megtörtént: a miniszterelnök, ez a »providenciális férfi« megtartotta beszámolóját. Napok óta erről cikkeznek az egész magyar sajtó. Lapunk is a legelső között, a fővárosi lapokkal egyidejűleg, elmondotta véleményét a »monumentális« beszédről, vagy mint a kormánypárti sajtó — nem minden szerénység nélkül mondja — az államférfiúi bölcsesség és tapintat fenomenális megnyilatkozásáról.

Nem is panaszkodik arról a kormány sajtója, hogy nem foglalkoznának eleget a kormányelnök somlyai »felolvasása«-val. Más az ő baja. Arról panaszkodik meghatározott érzékenységgel, hogy — nem akarják komolyan venni; csak tréfálkoznak vele, de komolyan nem tárgyalják.

Megpróbáljuk hát ezt is, bár jól tudjuk, hogy nehéz feladatra vállalkozunk. Quia difficile est satyram non scribere... bajos dolog erről komolyan írni. De hát legyen az ő kedvük szerint.

A szilágy-somlyói beszámolótól első sorban azt vártuk, hogy számot ad a kormánynak kilencz hónapos működéséről, névszerint pedig számot ad a nemzetnek arról a vitális, életbe vágó érdekéről: *hogyan gazdálkodtak a lefolyt időszak alatt az országnak kezelésükre bízott vagyonával?* Nemcsak ellenzéki lapok híresztelték, hanem hivatalos lapokban közölt, komoly hangú pénzügyminiszteri jelentések konstatálták és rideg számadatokkal bizonyították, hogy a kormány első félévi gazdálkodásának eredménye: *15 millió deficit.* Erről vártunk volna első sorban felvilágosítást a miniszterelnök beszámolójától.

Mert minden tréfálkodás nélkül kétségbe ejtő állapot, hogy ugyanazon kormány gazdálkodik tovább is az ország vagyonával, amely rövid hat hónap alatt 15 milliónyi adósságot csinált. Még két-

ségbetejtőbb a dologban az a körülmény, hogy ez a kormány semmi javulást, semmi takarékoskosságot nem ígér; — hanem ellenkezőleg ígér — az a nélkül is rendkívüli millienniumi kiadásokon kívül — ígér milliárdnyi kiadásokat a felesleges és rossz polgári anyakönyvvezetésre.

Méltán vártuk volna tehát a kormányelnök beszámolójától, hogy komolyan számoljon be a deficités gazdálkodásról. És e helyett mit teszen?

Valóságos visszaélés a somlyói hallgatóság és a nemzet bizalmával az a szemfényvesztés, amelylyel Bánffy a pénzügyi helyzetről nyilatkozik.

»Pénzügyi helyzetünk — mondja a somlyói beszámoló — nem mutat semmi olyan jelenséget, melyből valamely lényegesebb visszaesést lehetne következtetni.«

A pénzügyminiszter a hivatalos lapban közölte és ellentmondást nem tűrő számtani műveletekkel kimutatta és nyíltan bevallotta, hogy a deficit az első félévről 15 millió. A miniszterelnök pedig Szilágy-Somlyón kijelenti, hogy »lényegesebb visszaesés«-re még következtetni sem lehet. Hát mi egyéb ez, mint — enyhén szólva — szándékos félrevezetés az ország népének? Vagy 15 milliónyi deficit nem »lényeges visszaesés«!

A »felolvasás« következő mondatában kénytelen ugyan bevallani a kormányelnöke, hogy »a súlyos gazdasági helyzet hatása pénzügyeinkre sem maradhat teljesen nyom nélkül«; de e megszegyenítő vallomás mellett elég vakmerő az országszerte régóta ismert pénzügyminiszteri hivatalos jelentéssel szemben egyszerűen, minden bizonyítás nélkül odavetni, hogy »az államháztartás egyensúlyának veszélyeztetésére vonatkozó híresztelések semmi alappal nem bírnak.« Ekkora vakmerőség láttára megáll az ember esze. Mit gondol a miniszterelnök hallgatóságáról és az ország népéről? A somlyai hallgatóság fényes tanujelét adta

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Tán így boldogabb . . .

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Mily szép párhuzam van az emberi körök és az évszakok között. Nézzük csak az őszi, a már-már agg kinézésű, ezüsthajú férfit.

Büszkén néz maga körül, mintha mondaná: két évszakkal én aratom le a gyümölcsét. Habár kis zordonságot hordok is keblemben, de a termények bősége pótolja mindazt.

Alig vagyunk benne az őszen, s már a rekkenő melegek után hideg, esős idő áll be. Ez meglepi a vándor madarainkat is, köztük a magyar nép speciális vendégét: a gólyát is.

A hirtelen légváltozást főképen Szalády Janka érzi.

Tudatában van az a gyönyörű hölgy annak, mit a nép tart az őszi, esős, egészségtelen időről, hogy az a mellbajosoknak halálos ellensége. Hogy ezt tudja, még nagyobb baj, még inkább növeszti öröklött mellbaját.

Pedig milyen szép az a Janka!

Viruló fehér liliom zöld lombok között, de szomorú fűz is a tó partján . . . vagy tán a temetőben.

Ifjúsága legszebb éveiben betegsége daczára csak úgy bomolnak utána a gavallérok, az ugynevezett: arany ifjúság.

Igéző, kéknefelejts szemei oly szendék, s az aranyos szemöldök, meg szempilla kis angyal fővé teszi Janka fejét. Szép, finom szöke

arczbőréhez arany sárga haj dus lombkoronája egész igézővé teszi a bájos alakot. Hát midőn haja csak úgy nyakába hull, azaz sarkáig leér, egész természet befődi.

S a mily megragadó a gyönyörű fej, olyan szabályos, plasztikus teste is, csak gyenge és e gyengesége főképp akkor tűnik ki, midőn elfogja a köhögési roham, s mint mondják: belülről köhög.

Hogy e megragadó testen fenkölt, vallásos szellem ütött állandó tanyát, azt fölösleges is említenem, csak azt említem meg, hogy vallásos anyja már csecsemő gyermekkorában szívbe csepegtette a hit erősítő, és enyhítő balzsamát, s amit földi anyála megkezdett, azt teljesen befejezték Jankán az irgalmasnénék, az emberiség ez áldott nemzői.

Igy lelkileg már különben a természetből is gazdagon megáldott s földiekben sem szűkölködő Janka, a büszke Szalády egyetlen leánya tán boldog volt?

Szalády né, e példányszerű matrona, már futott, menekült arról a helyről, hol Janka volt, midőn annak keserves köhögését meghallotta. Tördőfékeként nyíltak át szívének.

Ekkor jut eszébe az ő leánykora.

Ő is hasonmása volt leányának. Rajongtak utána a bálterem hősei, de ő csak mosolygott rajtuk. Tán tudatában is volt saját szépségének, tény, hogy tulságig vitte.

Hanem egyszer mégis megkapta jutalmát. Épen megyei bál volt, melyen olyan tündöklő szép volt, hogy ha nem kiáltották is ki őt a bálterem tündérének, de gyakori susogás, nem ritka bámészkodás, ilyesmit árult el.

Mondhatni: ekkor volt bája delező pontján.

A második négyes után csárdás alatt fenéig kiüríté a poharat, midőn végigtánczolt az alispánnal. Ekkor, mit gondol, mit nem, kapja magát, s a hideg, téli éjjen a szép holdvilágos erkélyre kiszalad s mire anyja úgy öt perc múlva visszahozta a majdnem megfagyott Jankát, már vége volt. Szép rózsás arca teljesen elhalványult, s alig tudták még levetkeztetni, majdnem elveszté eszméletét is.

A jó meleg, selyempaplan sem volt elég neki, a dunyhát is rá kellett tenni, pedig jó meleg volt a szobában.

Ez azonban alig tartott egy perczig, már nagy meleg miatt panaszkodik, s egyszer csak csupa vér lett a hófehér párna . . .

Egy-két hét kellett, mire föllábadt, s valahogy előbbi színét, ha nem is teljesen, de mégis nagyjában visszanyerte. De ekkor még hódítóbb volt.

Ezután nemsokára beleszeretett Szalády, ki egy kukkot sem tudott vérköpéséről . . .

S mindeddig még Szalády nemis gyanítá neje egykori betegségét. Janka köhögését is holmi kis meghülésnek tulajdonítá.

A lelkileg nagyon meggyötört anyának valami mentő gondolata jött, legalább ő azt annak véié. Az, hogy tán a kitörendő bajnak a házasság elejét veszi.

Meg is említi férjének, hogy tán már ideje is volna Jankát férjhez adni: mi Szalády helyeslésére talált.

— Miért oly rossz kedvű Janka, tán terhére vagyok?

ugyan birkatürelmének akkor, mikor ezt szó nélkül »állotta«; de az ország végre tiltakozik az ellen, hogy azonosítsák őt a szilágy-somlyói hallgatósággal.

Bámulatra méltó a miniszterelnöki »felolvasás«-nak az a része, a melyben meglepő szerénységgel kijelenti, hogy »az előző évek nagy feleslegeire nem számíthatunk.«

De sokkal nagyobb mértékben felkölti bámulatunkat a miniszterelnöki beszámolóban következő, államférfiúi bölcseségre valló nyilatkozata: »Okos gazdálkodás mellett az állami háztartásaak egyensúlyát minden körülmények között fenn fogjuk tarthatni.« Ilyen »okosat« még alig mondott Bánffy miniszterelnök. Készséggel beismerjük mi is, hogy »okos gazdálkodás mellett« sikerülhet; de hogy a Bánffy kormány képes lenne »okos gazdálkodás«-ra, — azt az első félévi »gazdálkodás« után elhinni — — — oktalanság volna.

És ezzel a somlyói beszámolóban az ország pénzügyeire vonatkozó összes nyilatkozatait, (mert ezeken kívül egy szó sincs a beszédben a pénzügyekről!) egész komolysággal letárgyaltuk; hisszük, nem kívánják, hogy a beszéd többi részét is komolyan vegyük.

Lapszemle.

Budapest, 1895. szept. 19.

A »Magyar Állam« a bécsi antiszemita győzelmét írja le és a »Pester Lloyd« azon jóslatát czáfolgatja szám adatokkal, melyekkel eddig olvasóinak kedveskedett: t. i., hogy Bécsben az antiszemita tért fognak veszíteni. És tényleg nagyot csalódott a »Lloyd«, mert hisz az antiszemita nem buktak, hanem mindenütt nagy győzelmet arattak.

A »Hazánk.« »Magyarország az abszolutizmus útján« cím alatt legutóbb megjelent röpiratot ismerteti és annak helyes következtetéseit magáévá teszi. Azt mondja, hogy: igen jól mutatja ki e röpirat, hogy Bánffy, mikor a házassági törvények életbeléptetésére vonatkozóan kibocsátotta hirhelt július 2-iki »miniszterelnöki rendelet«-ét, a magyar alkotmányjog-

ban egy idáig ismeretlen újítással lepte meg a világot. Bánffy Dezső e miniszterelnöki rendelettel egyenesen megsértette az eddigi törvényes és alkotmányos gyakorlatot, mert hiszen a törvény 148. §-a a törvény életbeléptetésének feltételül az összminiszterium rendeletének formaszere kihirdetését kívánja. Ilyen eszköze volt az alkotmány indirekt elközbzásának a Bánffy-féle pairschub is. Hogy ennek a regimennek micsoda sajnálatos következményei fognak lenni a magyar nemzetre, azt zárszóként nagyon érdekes képből foglalja össze az író.

A »Magyarország«. A király kis-czelli látogatása alkalmával meglepéssel konstataálja, hogy elvégre szakitva lett azon régi rossz szokásai, miként a kormány az uralkodót ily alkalmakkor politikai enuncziációkra bírta, melyeknek voltaképen nem volt más czélja, mint nem egy, de számtalan esetben a királyi szavak engesztelő vagy dorgáló hangjával a kormányellenes kedélyeket kibékíteni vagy szelidíteni.

Igen, vannak esetek, midőn kiváló fontos momentumok küszöbén állunk, ilyenkor helyén van az uralkodói szavak hallatása, de szerencsénkre az utóbbi időkben ennek szükségességét még nem éreztük.

A »Pesti Napló« a bűnvádi perrendtartásról azt írja: nincs ága a jognak, amely szorosabb kapcsolatban állana az állam politikai intézményeivel s közelebből s mélyebben érintené az állampolgároknak legfontosabb polgári s egyéni jogait, mint a bűnvádi eljárás. És csakugyan mindenütt azt látjuk, hogy a politikai intézményekkel s azoknak szellemében változik a büntető igazságszolgáltatás kezelése. Ez utóbbi változások megismertetését tűzte czélul a P. N. vezércikke.

Az »Egyetértés« »A sülyedés városáról« vagyis Bécsről ír és azt mondja: hogy Bécs nem veti magát alá a 19-ik századbeli kultura nivelláló befolyásának és szomorú jelenségeknek találja az antiszemita győzelmét.

A »Nemzeti Ujság« »A nemzeti kérdéshez« cím alatt azt írja, hogy: a nemzetiségi mozgalmakat néhány év óta a tervszerű és kihívó izgatás jellemzi. Azon politikai aspirációkat pedig, melyeket néhány professzionátus népboldogító a tót és szerb nép(?) nevében suba alatt rejteget, formulázva éppen nem ismerjük, és így a legjobb igyekezettel sem tudjuk meghatározni azt, hogy tehát melyek azon »önálló nemzeti programok, melyeknek érintetlen fenntartása mellett ők (Budapestben) szövetségre léptek.« Csupán kettő az, amit az eddig napvilágot látott összes rezolúciókban

és enuncziációkban tisztán láthatunk. Az egyik az, hogy ők az egységes Magyarországot nemzetiségi területekre bontani és ekként a magyar nemzeti állam ezer éves kerületi és közjogi szerkezetét kasszálni szándékoznak. A másik pedig az, hogy ezen czéljaikat izgatás útján akarják elérni.

Ennyit tisztán látunk, de a többitől nehéz dolog lenne beszámolni.

A »Magyarország« »Bűn és bűnhődés« címmel emlékeztet az antiszemita győzelméről emlékeztet meg. Az antiszemita győzelmére semmi a liberálisok bukásához. Nem a győzelem az érdekes, hanem utóbbiak bukása. Majd Luegerre tér át és azt mondja: nekünk, hál'istennek, csak fejlődőfélben vannak még ilyen személyeink, de félbenmaradt alakokból az emblema már összeállítható. És ami Bécsben és környékén immár lefolyni látszik, az nálunk már készül, forr, kezdődik, nyiltan és titokzatosan. A liberális párt nálunk még él és uralkodik, de eljő az idő, mikor a vihar ezt is el fogja söpöri és a bűnt bűnhődés követendi.

A »Budapesti Hírlap.« »A czeglédi választásról« azt mondja, hogy ez olyan dolog a miről nincs mit mondani és mégis érdekes, mert Czegléden megválasztották Hegedüs Károlyt B. Molnár Sámuel ellenében, kinek érdekében Kossuth is leutazott, de kinek személyes megjelenése nemhogy mit sem nyomott a latba, de sőt őt meg is »abuzogolták«. Kossuth tehát ismét egy újabb fiaskót vallott, mely bizonyára nem lesz alkalmas arra, hogy mint pártvezér tekintélyét emelje.

A »Nemzet« A bécsi választások eredményét latogatva kénytelen beismerni a liberálisok vereségét és az antiszemita minden kerületben történt fényes győzelmét és azt a megjegyzést fűzi hozzá: hogy minket nem az érdekel, vajjon antiszemita polgármester ül-e Bécsben vagy liberális? de igenis az, hogy az uralomra jutott párt győzelmére nem-e lesz hatással a birodalmi tanács liberális pártjára?

NAPTÁR.

— Szeptember 20. —

Péntek, Róm. kath. Euszták vt. Prot. Euszták. Gör. kelet Kisassz. nap. Izr. Rosch Hasch.

Nap két 5 óra 29 p., nyug. 5 óra 45 p. Holu kelte 7 ó. 28 p. nyug. 6 óra 10 perc.

Szept. 22. A nagyváradi iparos ifjak egyletének szüreti mulatsága a Fekete Sas termében.

Október 1. Előfizetés a »Tiszántúlra«.

„ 7. Katonai lóvászár Nagy-Szalontán.

„ 9. Katonai lóvászár Nagyváradon.

„ 11. Katonai lóvászár Székelyhidon.

„ 12. Katonai lóvászár Er-Mihályfalván.

— Ugyan Jenő, már hogy beszélhet így. Hisz nagyon jól tudhatja, hogy gyerekségem óta maga az egyedüli, kihez még most is hála köt. Mert nő, nem emlékszik már rá, hogy a száguldó lovak összetipornak, ha ön leirhatatlan lélekjelenséggel közbe nem ugrik.

— Hagyja Janka, az rég volt s tán igaz se volt.

— Ejnye, hogy kicsinyli tettét, pedig ha ön nincs, tán nem is élek.

— Mit mond Janka, akkor tán jogom is volna önhöz . . .

— Menjen, ön hamis — s fülíg elpirult és rá egy két percig mély csend állt be.

Egyszer, hogy, hogy nem, szépen elsohajta magát Janka s mint pajkosságán kapott gyermek megréten s hirtelen Jenőre néz.

Hársy Jenő fiatal törvényszéki jegyző, gyöngéd mosolylyal pillant Jankára.

— Janka, legyen őszinte — szól behizelgő hangon Jenő — mondja meg: mit jelent e sóhaj?

— Jenő, nem is hittem, hogy maga komoly léte olyan bohó — s ezt mondvá nevetéssel akarja elütni a dolgot, de ez nem igen sikerül. Még megérem, hogy minden kicsinyes dologból valami nagyot akar kisütni. Ok nélkül nem szoktunk sohajítani?

— Nem, Janka. Ez okozat volt. Már pedig minden okozatnak egyszersmind okának is kell lennie. S most szabad tudnom az okát?

— Ejnye Jenő, maga hogy tudja adni a komolyt! Még mi több: egész bölcsészeti alapra fekteti azt a kis sohajit is. Tudja mit Jenő, tán

egy kis tárczát is irhatna róla — szól Janka pajzánul kacagva.

— Janka, ha az okát meg nem mondja, határozottan kijelentem, hogy megis írom, de úgy, hogy én szeretném . . .

— Elég, elég, Jenő! Nézze meg az ember, ez a Jenő ma nagyon komoly, csak az a nevetség az egészben, hogy mindaz egy ok nélküli sohajra van építve.

— S miért mondja: ok nélküli. Vajjon csupa ok nélkül pirult el az előbb. Legyen őszinte — szól majdnem esdeklő hangon Jenő. — hát én csak ennyit érdemeltem meg kegyedtől.

Az előbb hálát említe . . . Hát ez a hála? Hanem hagyjuk ezt. Nem kívánom, hogy sohaja okát megmondja, de viszont azért van egy kis kérésem.

— Csak bátran, ki vele — szól felbátorodva, nagy kő esvén le szívéből, hogy már többé sohaja okát nem kérdi.

— Megengedi, hogy őszinte legyek kezdi újra Jenő.

— Sőt követelem is öntől, Jenő! — szól föltekintve.

— No jó, csak viszont őszinteséget kívánok kegyedtől is, Janka. S nem is teketóriázom sokat. Mondja csak, Janka, kegyed szívében csak a hála és barátság érzelmé lakozik irányomban, s más talán fenségesebb érzelem nem fűzi az én kis Jankámat hozzám . . . Feleljen őszintén . . .

Tovább nem folytathatta, sőt ez teljesen

fölösleges is volt, mert Janka, mint valami kis bűnös, gyorsan lesüti szeméit, hirtelen lángbaborult egész areza s véletlenül ismét egy kis sohaj röppent ki kebléből és azonnal elrohan, mint egy kis zerge. De Jenő sem rest, hirtelen megragadja a kis kacsót, melyet már úgy is övének remélt csokolja.

És egyszerre nyílik az ajtó s Janka egész megijedve majd a föld alá buvik. Kezét a Jenőből kiragadva, atyjához rohan, s széles domboru mellén keres menhelyet.

— Né-né, hát ti itt mit csináltok? — szól kedélyes mosolylyal ajkán Szalády. — Jól állunk Jenő, te még megfosztasz bennünket a kis Jankáinktól?

— Jó, hogy jö atyám, mert az a rossz Jenő úgy kezdett vallatni . . . Azt hitte, hogy ő máris királyi ügyész, s én valami rab vagyok.

— Vajha rab lennél, Jankám, de szívmé . . .

Semmi válasz rá, csak a nagy inga óra méltóságos ketyegése felel rá: ugy-ugy . . .

Alig telt bele két hét, már kész volt minden staffirung. Főképen október elseje sietetté őket, mert a jó katolikus Szalády egész gyomrából gyűlölte a polgári házasságot.

De Janka, minél tovább, annál inkább hervadt, s Jenő majdnem őrjöngött, midőn meghallotta, hogy Janka ágyba fekvő beteg és vért köpik . . . Rá két hétre mennyasszonyi diszben a ravatalon feküdt Janka. Marinó.

Biharvámegye közügyei.

Biharvámegye törvényhatósági bizottságának ülése.

— Második nap. —

Szeptember 19.

Biharvámegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt 9 órakor folytatta rendes évnyedyes közgyűlését. A gyűlésen, mint a névsor is mutatja egy-két bizottsági tag kivételével csupán tisztviselők jelentek meg. A mára maradt ügyek legnagyobb része pedig csak »*egyhanguan*» tudomásul vétetett.

A gyűlés lefolyásáról tudósítónk a következőket írja.

Dr. Beöthy László főispán az ülést pont 9 órakor megnyitván, azon jelen voltak:

Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Tóth Dezső tiszti főügyész, Lovassy Andor, dr. Beöthy Pál, Baranyi András, Fráter András, Keszthelyi Zoltán és Dávidházy János aljegyzők, Ferdényi Kálmán, Hegyesi Márton, Balogh Elemér bizottsági tagok stb.

Községi ügyek.

Markovits Károly szalárdi és Fónagy Endre vaskóhi szolgabírók a kihágási ügyekben való eljárással felruháztattak;

A nagy-báródi közegészségügyi kör két részre való osztása iránt tett előterjesztésnek hely nem adatott.

Lázár Zoltán tb. főszámvevőnek 1 hónapi, és dr. Buder Ferenc járásorvosnak 6 heti szabadságidő engedélyeztetett;

A nagyszalontai főszolgabírói laknál szükséges aszfaltozási munkát engedélyeztetett;

Özv. Fejér Andornének halotti negyed címén 180 frt kiutalványoztatott;

Tudomásul vétetett gróf Battyhányi Józsefnek gróf Haller Sándor elhunyt alkalmából küldött részvétíratra vonatkozó köszönő levele.

Jóváhagyattak.

Fugyi-Vásárhely községnek a felállítandó népiskolára vonatkozó határozata;

H.-K.-Pályi községnek a jegyzői fizetés felemelése ügyében hozott határozata;

Bihar községnek, a községi téglatelep kezelését szabályozó határozata (azonban 1896 évtől kezdődő érvénnyel);

Ó.-Apáti község ingatlan eladási ügye;

A központi járás községeinek, a gőzfertőtlenítő gép beszerzési áráról kiállított kötelezvényei;

Csegődi Lajos j.-hodosi lakos törlési engedélye;

Kis-Marja községnek a kántorlak kijavításai ügyében hozott határozata;

N.-Tótfalu községnek a népiskola felállítására vonatkozó határozata;

Csatár községnek az ismétlők iskoláztatás díjainak megállapítása ügyében hozott határozata;

A nagy-marosi körjegyzőséghez tartozó összes, továbbá

Tatáros és Bogdán-Szövőrhely községek tűzrendészeti szabályrendeletei;

A szászfalvai, pesterei, nagybáródi és felső-ábrányi körjegyzőséghez tartozó összes, valamint Bogoszló és Nagy-Harsány községek éjjeli őrködési szabályrendeletei;

Visszautasítottak.

Bihar községnek, a községi csöszök fegyverzeté ügyében hozott határozata.

A fugyi-vásárhelyi, a csésteleki, poklosteleki és középesi körjegyzőségekhez tartozó összes, továbbá Albis, Oláh-Szent-Miklós, Vizes-Gyán, Gyapju, Geszt, Nyárszeg, Bikács, Atyás és Marcziháza községek éjjeli őrségi szabályrendeletei.

A fugyi-vásárhelyi körjegyzőséghez tartozó összes, továbbá Gyapju, Nyárszeg és Bikács községek tűzrendészeti szabályrendeletei.

Kis-Marja községnek tűzifa alap létesítését célzó határozata.

Élesd és Tóttelek községek legeltetési szabályrendelete.

Kis-Marja községnek gyámpénztári ellenőri állás szervezésére vonatkozó határozata.

Birting községnek ingatlan vételi ügye. Báránd községnek a községháza építése ügyében hozott határozata.

Királyi községnek a községi eselések fizetésére vonatkozó határozata.

Árpád községnek az ismétlő iskola felállítására vonatkozó határozata.

Az Ugra községhez tartozó Kis-Ugra és Peszere nevű birtokok önállóságra vonatkozó iratok.

Remete községnek az adószedő fizetése ügyében hozott határozata.

Községi számadások.

Kakad, Segyest, Alsó-Verzár, Felső-Verzár, Kerpenyét, Kaluger, V.-Sohodol, Kimp, Kőly, Feketetót, Fekete-Bátor, Vaskóh, Barest, Nagy-Kágya, Kőbökut, Micske, Nagy-Szántó, Székelytelek, Sályi, Uj-Palota, Kollest, Stej, Gyigviseny, P.-Zavoeny, Szent-András, Rieny, H.-K.-Kovácsi, Széplak, Erkeserü, N.-Léta, O.-Hodos, B.-Püspöki, M.-Pályi, Nagy-Patak, Forrószeg, F.-Válenyágra, Kis-Kóh, A.-Valenyágra, Magura H.-K.-Ujlak, Dombrovány, Bragyét, Brost, Harangmező, Monos-Petri, Farkaspaták, Szent-Jobb, Kis-Dombrovicza, Saáp, Uj-Léta, Bors, Kakacsény, F.-Derna, Köszvényes, A.-Derna, Terje, Kis-Szántó, Sástelek, Ér-Keserü, Balatény, Henkures, B.-Lázur, Albiss, Bajj, B.-Diószeg, Székelyhid, Jákó-Hodos, Telkesd, Szent-Lázár, Bogvoszló, H.-K.-Szaldobágy, Szaboles, Janka községek 1894. évi számadásai jóváhagyattak.

* * *

Miután a tárgysorozatban felvett ügydarabok valamennyije elintéztetett, elnöklő főispán az ülést 11 órakor berekesztette.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő ületekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuwrth-léle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-Fő-
nos-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

* **Személy hir.** *Jekelfalussy* Győző m. kir. honvéd ezredes-dandárparancsnok tegnap este a helyben állomásozó honvédség megvizsgálására és dandár kihallgatására városunkba érkezett. — *Aranyosi* J. Caelestin ujonnan kinevezett tábori s. lelkész tegnap új állomáshelyére Nagyváradra érkezett.

* **Miért halt meg László kir. herceg?** Arra vonatkozólag, hogy László kir. herceg gyógykezelése körül mik történtek, minapában a »Magyarország« egy cikket közölt, melyre még nem jött válasz. Hir szerint Janny kórházi főorvos akart válaszolni erre a cikkre, de felsőbb helyről kapott utasítás miatt egyelőre nem tehetette. Pótlólag ahhoz a cikkhez szintén igen megbízható kézből információt kapott a »Magyarország« arról, hogy voltaképpen minő seb volt az, a mi László kir. herceg halálát okozta? E szerint a kir. herceg fegyverében levő golyó *express ríffel golyó* volt. A fegyver lövésekor a kir. herceg ruhája meggyuladt. Vadász-kabát volt az ifju kir. hercegen, ennek a kabátnak a jobb zsebében pedig egy postáspatron: ez elsült s ebből *két szem keresztül ment a hashártyán és a hártya alá furódott.* Ezt a két szem serétet nem látták és nem is keresték. *Az orvosok csak a sebet nézték és feljebb nem vizsgálták.* A hashártyát a két serét, miután genyedet okozott, keresztül ette s aztán a királyi herceget már nem menthették meg.

* **Emléktárgy az első polgári házasságok.** Még két hétnek kell már csak elmúlni addig, a mikor az egybekelni akaró szerelmeseket a nemzeti színű válszalagos polgári hivatalnok adja össze. — Az első polgári házasságot mindenütt bizonyos külsőségekben megnyilatkozó ünnepiességgel kötik össze. Alispán vagy polgármester veszi fel az előirt díszruhát, hogy az új törvények követelte módon kösse össze a házasulandókat és kíváncsi közönségben sem lesz hiány. Miskolczon ezeken felül még más terv is merült fel. Az egyik ottani lap kezdeményezésére ugyanis maradandó emléktárggyal ajándékozzák meg az első polgári házasságokat s a gyűjtés már folyik is az emléktárgy beszerzésének költségeire. Ez a nagy érdeklődés és buzgóság természetesen csak az első párnak szól.

* **Ő Felsőge átutazása Nagyváradon.** Ő császári és apostoli királyi felsége tudvalevőleg a király gyakorlatokról való visszautazása közben *Nagyváradon* is keresztül fog utazni. E végből dr. *Beöthy* László főispán a rendnek az állomáson leendő fentartása végett a polgármesteri hivatalt megkereste.

* **Kinevezések.** Biharvámegye főispánja Halász Elemér szalontai III. oszt. közg. gyakornokot II. oszt. közg. gyakornokká léptette elő s szolgálattételre az alispáni hivatalhoz rendelte be. — Az igazságügyminiszter Deák Lajos nagyvárad kir. törvényszéki irnokot a gyulai kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

* **Szerencsétlenség a kórházban.** A Biharvámegyei közkórházban a belgyógyászati osztályánál feküdt Kovács Antal már huzamosabb idő óta beteg s a napokban lábadozván, sétálni indult ki a folyosóra. A lépcsőnél azonban ereje annyira cserbe hagyta, hogy egyensúlyt veszítve a lépcsőzeten oly szerencsétlenül esett le, hogy a fejét összezúzván rögtön szörnyet halt.

* **Chapon Károly Budapesten.** A mi derék vívómesterünk, mint a legnagyobb sajnálkozással értesülünk, megvált városunktól és Budapestre költözik, hol Sztrakay Norbert ismert vívómester termében fog, mint társ működni.

* **Helyettesítés.** Biharvámegye főispánja Dr. *Beöthy* László a cséffai megürült főszolgabírói állásra dr. *Beöthy* Pál megyei tb. főjegyzőt; az elhalálozás folytán megürült vaskóhi főszolgabírói állásra *Rednik* Gábor élesdi szolgabíró; s az élesdi szolgabíróiságra ifj. *Dávidházy* János tb. aljegyzőt helyettesítette.

* **Járványorvosok alkalmazása.** A belügyminiszterium fölhívást bocsátott ki, a melyben fölhívja azokat az orvosokat és szigorló orvosnövendékeket, akik járványorvosi minőségben a vidékre menni hajlandók, jelentkezzenek a miniszterium közegészségi osztályánál. Az okleveles orvosok utiköltséget és napi 8 forint fizetést, a szigorló orvosok napi 6 forintot kapnak.

* **A királyt váró Kolozsvár.** A városi tanács plakátokon felhívja a polgárságot, hogy ő felsége megérkezése napján házaik utcái homlokzatát, főleg a belváros és külvárosok főbb utcáiban, különösen a bevonulási utvonallal mentén lobogókkal, zöld galyakkal, girlandokkal és szőnyegdiszítéssel díszíteni sziveskedjenek. A király vasárnap reggel különvonaton 7 óra 35 perczkor érkezik ide. A város nevében *Béldy* gróf fogadja. A bevonulás után 10 órakor kezdődik a hódoló küldöttségek tisztelgése. Délután 1 órakor a király elutazik *Bánffy-Hunyadra*. Kolozsmegye küldöttsége, mely a megye nevében *Gyarmathy* alispánnal *Bánffy-Hunyadon* várja a királyt, innen különvonaton háromnegyed 12-kor elutazik.

* **Szegedi József temetése.** Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra tegnap délután az oly váratlanul elhunyt *Szegedi* József állami utmestert. A temetésen jelen volt *Gyurkovich* Kornél állami ép. hivatali főnök, *Lánczy* Tóbiás, *Mayr* Sándor, *Várady* Manó,

új irányt honosított meg elbeszélő irodalmunk történetében, amelyre nagy szükség volt különösen napjainkban, midőn az idegen, külföldi sajtó káros befolyása, a nemzeti nyelv oktalan megrontása, a népies egyszerűségnek megvétele, a fantasztikus tárgyak keresése mindenképpen az excentricitás válogatása az önálló eredeti felfogás hiánya, az élire állított helyzetek festése, annyira érezhető.

Főérdemének tulajdonítható még az is, hogy a korunkat annyira megmételvező *pikantéria hiányában is eredetileg képes nyújtani.*

(A.—)

Felhívás megrendelésre

ily című műre: „*Árpád-házi boldog Margit élete*” legendák és egyéb történelmi kulfók nyomán írta: Demkó György hittudor, egri érseki lyceumi hittanár.

A mű érsek-főpásztori engedéllyel fog megjelenni. Tartalomjegyzéke a következő: I. Bevezetés. II. B. Margit családja. III. B. Margit születése. IV. B. Margit a szülői háznál. V. A Domonkosrendűek Magyarországon. VI. B. Margit a veszprémi Szent Katalin-kolostorban. VII. B. Margit a Nyulak-szigetén épült Boldogasszony-kolostorban. VIII. B. Margit önsanyargatása. X. B. Margit a politikában. XI. B. Margit végső napjai és halála. XII. B. Margit eltemetése. XIII. B. Margit csodái. XIV. B. Margit szenttéavatásáért tett lépések története. XV. B. Margit ereklyéi. A mű folyó évi október hó végén, vagy legkésőbb november hó közepén Budapesten, a Franklin-Társulatnál, fog megjelenni körülbelül 16 nyolczadrét iven. Ára a fűzött példánynak 1 frt 50 kr.; kötött példányoknak: préselt angol vászonban vörös metszéssel, a cím a sarkon és táblán arannyal nyomva: 1 frt 90 kr.; ugyanolyan vászonkötésben arany metszéssel és brokát aranyos papir előzékkel: 2 frt 20 kr. Minthogy pedig művem iskolai ajándékkönyvnek, kivált leányok számára, alkalmas leendő a főtisztelendő esperes- és plébános urakat, valamint az intézetek — különösen a leánynevelő intézetek — előjáróit, hogy a jelzett célra mennél számossabb megrendeléssel pártfogolni kegyeskedjenek. A ft. esperes urakat tiszteletteljesen még arra is kérem, hogy ezen felhívást az őszi papi gyűléseken paptársaik szives figyelmébe jóakarattal ajánlani méltóztassanak! A megrendeléseket egyenesen címemre kérem (Hevesvármegye, Eger, lyceum).

Kelt Egerben, 1895. évi szeptember hó 8-án.

Dr. Demkó György,
theol. tanár.

Magyar lap Eszéken. A színházi botrányoknak, melyeknek Eszék volt a színhelye, már is mutatkozik az eredményük, nem oly értelemben ugyan, mint azt a botrányt rendező, tulbuzgó horvát, urak szerették volna. A magyarság szorosabb kapcsolatba lépett, új magyar egyesület alakult és az egyesület azzal bizonyítja életerejét, hogy magyar lapot indít, mely egyelőre csak kétszer fog hetenkint megjelenni.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-48, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-29, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Erminályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

SZÍNHÁZ.**Heti műsor:**

Pénteken: *Szókimondó asszonyság.* Jótékonyczélu előadás az ipartestület javára.

Szombaton: *Nővérám.* Delli Emma jutalomjátéka.

Vasárnap: este *Grant kapitány gyermekei*

R. Réthy Laura utolsó fellépése.

— A kis hörség. —

Igen distingvált közönség jelent meg tegnap este a »A kis hörség« című boulevard-bohózat második előadására. A darab magán egy lelket se vonzott a szinkörbe, mert nem valami mulatságos; az előadók pedig szintén nem alkottak kiválót. A közönség egyedül azért jelent meg, mert hallani, látni akarta még egyszer utoljára kedves primadonnáját, *R. Réthy Laura* asszonyt, akit a »figyelmes« igazgató egy jelentéktelen epizod-szerepecskében, egy külvárosi bohózat keretében bucsúztatott el a nagyvárad közönségtől. De a nagyvárad szinkörben a kitünő művésznő oly nagy diadalokat aratott három éven át a kolozsvári nemzeti színház, két évvel ezelőtt pedig Leszkay itt működése alatt, hogy az ő fenomenális hangját, előkelő művészetét, vonzó egyéniségét a nagyváradiak igen sokáig nem fogják elfelejteni. Kétségtelen, hogy az idej sok tekintetben gyarló szezon legszebb estéi szintén össze vannak fűzve a *R. Réthy Laura* asszony nevével.

Sajnálattal nélkülöztük ugyan a divát legkiválóbb alkotásaiban, a *Traviatában*, *Hoffman* meséiben, *Zsidónóban*, *Nebánsvirágban*, *Troubadurban*, *Parasztbecsületben* stb.; mindamelllett a *Bajazzókban*, *Királyfogásban*, *Ripben*, *Faustban*, *Szultánban*, *Boszorkányvárban*, *Kornevillei harangokban* és *Bőregérben*, továbbá néhány jeles népszínműben még a zavaros művezetés dacára is igen jelentékeny sikerei voltak.

A miben föllépett, még ha nem neki való szerepben is, mindenkör magával vitte szinpadra nagy énekművészetét, diszkrétan finom játékát, bájos egyéniségét és tüneményes hangjának ragyogó koloraturáját és ezekkel az előnyével minden szerepében győzedelmeskedett.

A Leszkay-társulatára mindenesetre nagy veszteség az ő távozása, mert bármily kitünő erőkből áll is ez a művésztétel, egyik legkiválóbb tagját, az énekesnők közt mindenesetre a legkiválóbbat elveszítvén, ezt a feltünő hézagot nehezen vagy éppen nem pótolhatja.

A szegedieknek, akik a művésznőt a télre megnyerték, csak gratulálhatunk a szerencséjéhez.

S úgy látszik a szegedi igazgató tudja mit nyert *R. Réthy Laurában*. Ezt bizonyítja a művésznő első havi műsora, melyet most közölnek a szegedi lapok.

E műsor szerint *R. Réthy Laura* asszony október 7-én lép föl először Szegeden a *Traviata* operában, továbbá föllépései lesznek október hó folyamán: *Traviata* (másodszer), *Bőregér* operett, *Uzsai gyöngy* népszínmű, (a művésznő legjobb népszínmű szerepe), *Hoffmann meséi* opera, *Parasztbecsület* opera, *Klári* operette, *Virágszala* új operette (háromszor).

E pompás műsor keretében *R. Réthy Laura* asszony Szegeden teljes fényében ragyogtathatja művészetét. (n. i.)

Leszkay a debreceni színházra pályázik.

A »Debreceni Hírlap« a következőket jelenti: Tudvalevőleg a küszöbön álló saison befejezésével lejár Tiszai Dezsőnek a debreceni színházra vonatkozó szerződése s a színház kiadása pályázat útján kerül ismételt döntés alá. A pályázók között mint a legmegbízhatóbb forrásból értesülünk — ott lesz Leszkay András arad nagyvárad szinigazgató is. Mint értesülünk Leszkay András nem reflektálván az aradi színházra, arra Tiszai Dezső is pályázik.

REGENY-CSARNOK.**A bogárhegyesi szerkesztő.**

— Vig elbeszélés —

8

Írta: Városey Gyula.

(Folytatás.)

Varga János tanítónak még egyszer kiállításba helyeztük, hogy Överberg és Bazedov összes műveit legközelebb kiküldjük, csak türelem.

Klopiczki Ella kiseddóvónót biztosítottuk, hogy a sorsolást lehetőleg úgy intézzük, hogy ő egy év alatt két zongorát is nyerjen.

Kopáncsy Dáriust megnyugtattuk, hogy gézenguz ellenfelére nem sokára sport kerítünk, bár most is megvagyunk győződve, hogy a léhűtő kötelet érdemel. Cseresnyésnek ellenben tudtára adtuk, hogy aljas lelkű roszakarójának kinél ezerte becsületesebb embereknek kötött Kozárek nyakkendőt, rövid hetek multán legkevesebb kicsavarjuk a nyakát.

Kardos plébánosnak kenetes szavakban szólottunk a vallás és egyház társadalmat javító nemes missziójáról, míg Botondy jegyzőnek a harmadik oldalon jelentettük, hogy a papság ellen fölvettük a keztyűt.

A helybeli két bankról azt állítottam hogy még a »pesti első hazai« sem áll náluknál szilárdabb lábon, s hogy szerkesztői jövedelmemet, melyet az özőnlő előfizetők napról-napra szaporítanak, csakis e két vállalatnál helyezem el.

A második szám leirhatatlan hatást okozott. Három forintot és iszonyu vihart hozott.

Még az nap délután belépet a helybeli független kör négy tagu küldötsége, s az elvtelenség es szédelgés vádját sújta fejemhez, megtagadta a velem való további szolidaritást, egyben visszakövetelte a befektetett 94 forintot.

— De kérem, — védtem magamat kétségbeesetten, — ez csak ártatlan reklám.

— Magán becsületet meghurczolni! Békés osztályokat harezba kergetni! kormányt és ellenzéket egyformán dicsérni! Reklám ez? — ordítá a hárommal még a jóképű asztalos is, Gyalázat! Elvtelenség! Csalás? Hol a pénz?!

Tartottam a hátamat, hogy nyuazzák ki belőle. Ha hirtelen meg nem fordulok, talán rá is vertek volna.

Fenyegetve, dühösen távoztak.

Előbb az iparos, azután a gazdák vezérigazgatója jött. Az első nem mondta: hehehe! — a második sem: hihhi! Haragos Jupiterok voltak ezek, goromba szemrehányó szóval, a miért a másik bankot is megdicsértem. Most nem triangulér, hanem ajtóbecsapás volt távoztukkor a jutalmam.

Hogy új szám nem fog megjelenni, arról biztosított az öblös szerkesztői kassza, melynek fenekén három egyes unatkozott.

Jött a tanító.

— Mit írjak?

— Semmit.

Az altanító?

— Hát én?

— Dettó semmit.

A jegyzősegéd?

— S én?

— Trított semmit.

Hű barátaim láttára, kikkel, az én tanácsadásom nyomán, együtt hnruczoltuk meg a vidéket, elfogott a bánat. Lenyultam mélységes zsebeim fenekére, s egy végtelenül lyukas zsebendőt halászva föl, belesírtam omló könyeimet.

— Barátaim! — öleltem át zokogva mind a hárommat, — hálátlan a világ! Nagyratörő elveinket félreismerve, cserben hagyott.

A szerkesztőségi személyzet ijedt kérdőjelé meredt.

— Lapunk a második számmal megbukott.

— Rémülve bontakoztak ki karjaimból.

— És az ígért honorárium?

— Eluszott.

Akkor ön megcsalt bennünket!

A nagy közönség, édes barátaim, a nagy közönség! Az egész alap három forintból áll.

— Osszuk meg! — kiálták egy lélekkel.

Keservesen adtam mindnyájának egy forintot.

(Folyt. köv.)

lonna 55.— 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 krm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa, bikk 3—, tölgy 2-70, cser 3-25. 100 kiló marhas 56—, Öntött gyertya 54—, Lámpaolaj 50—, Egy liter bor ó 50, uj 49. Pálinka 26, szilvapálinka 80, szesz 95. Egy métermáza kő-só 10.70, nyers fagygyu 24—, olvasztott fagygyu 34—, szappan 24—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 35.—, új-bor 28—, méz 1'00, kemény faszén 1'60 puha faszén —, kendermag 10—, köles 4'40 repce 9—, dió 20'00, mogyoró —, aszú szilva 13—, Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 60, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 16, fog-hagyma 32, bors 1'40, paprika 1'60 barna kenyér 08. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny — 1 mm. Luczernamag —, frtíg, 1 mm. Lóhere — 1 mm. Burgondi —.

Marha ártáblázat 1895. szept. 17-ről:
Egy pár első rendű jármás ökör 330—, egy pár másodrendű jármás ökör 265—, egy pár harmadrendű jármás ökör 155—, 1 pár fejős tehén 160—, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 80—, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 70—, 1 drb. veres borju 08.50, 1 drb. fél éves borju 30—, 1 drb. egy éves borju 40—, két éves borju 56—, 1 drb. hizott sertés —, 1 pár fél éves sertés —, 1 pár egy éves sertés —, 1 pár két éves sertés —, egydrb. jó igásló 55—, 1 pár ökrbőr 21—, egypár tehénbőr 16—, borjubőr 5'80, 1 pár lóbőr 8.—, 1 pár juh bőr 2.40.

Forgalmi kimutatás 1895. évi szept. hó 12-ről: Tiszta buza körülbelül 2200 hltr, kétszeres buza 900 hltr, rozs 500 hltr, árpa 500 hltr zab 700 hltr, tengeri 600 hltr, burgonya 2500 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 00 drb, félhizott 0.—, sovány —, süldő 000, malacz 000, hizott marha 90, jármás ökör 3000, fejős tehén 1000, borju 810, bivaly 40, juh és bány 340, ló 1192.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. szept. 18.

Budapest, szeptember 18. I. Készárüzlet. Buzát ma bőven kínáltak, a vételkedv korlátozott volt és lanyha irányzat mellett 30.000 q. hazai buza kelt el 0 krral olcsóbb árakon vásároltak.

Tiszavidéki 200 q. 82 k. 6.75 frton. Idegen buzákban 1000 q. szerb buza 76.8 k. 5.77 frt Rozs irányzata bágyadt ára 2 1/2—5 krral hanyatlott ára 5.45—5.55 frton Budapesten.

Tengeri irányzata változatlan és csekély forgalmu.

II. Határidőüzlet. Külföldről ismét olcsóbb árjegyzések érkeztek, de mindazonáltal nálunk az irány inkább szilárd, miután gazdáink az olcsó árak miatt tartózkodók az eladással.

Előfordult kötések: buza őszre 6.28—6.31 frt, rozs őszre 5.66—5.69 frt, tengeri szeptemb—októberre 5.28—0.00 frton, zab őszre 5.62—5.63 frt, káposzta-repeze szeptemberre 9.55—9.82 forinton.

Záratok maradt: buza őszre 6.27—6.28 forint, rozs őszre 5.70—5.72 frton, tengeri szeptre 5.41—5.43 frton, zab őszre 5.70—5.71 frton, káposzta-repeze szeptemberre 9.40—9.45 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. szeptember 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.25
Magyar koronajárdék	99.40
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	124.25
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	102.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyerenény sorsjegy-kölesön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	148.—
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.—
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztr. államsorsjegyek	153.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1060.—
Magyar hitelbank részevény	487.—
Osztrák hitelintézet részevény	402.30
Osztrák-magyar államvasuti részevény	398.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	954.—
Német birodalmi márka	58.90
London vista	120.25
Paris vista	47.60
20 márkás arany	11.77

Szerkesztői üzenet.

Mike Árpád (Szászfalva). A beküldött tudósítását köszönettel vettük s jövőre is kérjük.

(N. J.) Belényes. Tévedésből maradtak ki, mire nézve szives elnézést kérünk. A kérdéses lapokat küldtük.

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlés 12. sz.

VI. Kis bérlés 12. sz.

Páros.

Páros.

Pénteken, 1895. szeptember hó 20-án,

Szókimondó asszonyság.

Szinmű.

Az előadás kezdete 7, végfél 10 órakor.

Holnap szombaton 1895. szeptember hó 21-én

DeHl Emma jutalomjátékául:

Nőuralom.

JANKY ANTAL

fűszerkereskedésbe N.-Váradon

egy gyakornok

felvétetik. (247) 1-3

Ajánlatok az iskolai bizonyítvány melléklésével egyenesen a fentnevezett céghez intézendők.

Nagy-Teleky- (Német) utca, Dudek-sikátorral szemben.

Író és rajzszerkek végkiárúsítása!

Iskolai író- és rajzszerkek

nagy kiárúsítás

olcsóbb mint bárhol

30%-al!

ROSENBAUM V. VILMOS
ISKOLAI TANULOK
5 forint bevéjárásnál
10% engedmény
és szép
AJÁNDÉKOT
kapnak.

ROSENBAUM V. VILMOS
Papir nagy kereskedés
író- és rajzszerkek
raktára.
Könyvnyomda.
Könyv-
kötészet

Író és rajzszerkek végkiárúsítása!

Nagy-Teleky- (Német) utca, Dudek-sikátorral szemben.

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.